

CONGRES AFRO SURINAAMSE / CREOLSE VROUWEN

Erna een Creoolse (afro Surinaamse) opvoedster

‘Opvoeden doe ik alleen’

**Op het congres werd deze tekst voorgedragen door
Henna Josias**

Dames en heren mijn lezing gaat vandaag over: "Opvoeden doe ik alleen". Een titel waarmee ik aangeeft dat de moeder bij het opvoeden de enige zekerheidsfactor is van het Creools kind. Als Creoolse moeder ben je in onze Creoolse gemeenschap de eerst verantwoordelijke voor de opvoeding van de kinderen. Bij relatie beëindiging is het kind nog altijd aangewezen op ons, als moeder. Dat is altijd zo geweest binnen onze cultuur waar alles wordt geregeld vanuit de vrouwelijke lijn. Daarom zien Creoolse vrouwen, onze moeders vaak als een goede steun in moeilijke tijden. Moeders staan hun dochters in zulke situaties onherroepelijk bij. Oma's voelen zich meestal ook verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kleinkinderen, of zij nu in woont bij haar kinderen of niet. Dat is tegenwoordig veranderd, kinderen gaan pas over op het stichten van een gezin als zij zelfstandig wonen. Ondanks het feit dat zij niet meer onder één dak met hun oma blijven voelen de grootmoeders zich toch verantwoordelijk voor de kleinkinderen. In heel veel gezinnen is oma ook de meest verantwoorde oppas. Wij zien ook in de praktijk dat een Creoolse oma niet graag de verantwoordelijkheid in een andere vorm van opvang toestaat. Uit angst dat de kinderen in verkeerde handen terechtkomen. Oma's hoeven niet altijd biologische oma's te zijn. Het kunnen ook nene's, dus gezinsopvoedsters of een goede oude buurvrouw zijn die op het erf of in de buurt woont.

Mijn leven als Creoolse vrouw

In de Creoolse gemeenschap hebben vrouwen, met name zussen, moeders en tantes een hechte netwerk, dat heel vaak als vangnet functioneert als er problemen zijn. Omdat er een goede vertrouwensband onderling heerst, is het voor kinderen gemakkelijk om uit te wijken in moeilijke situaties. Als ik soms bonje had met moeder pakte ik mijn spullen en ging ik naar mijn tante met wie ik heel goed kon opschieten. Dat vond mijn moeder nooit een probleem, omdat zij wist dat ik in goede handen was. Zo'n netwerk is voor kind en moeder van onschatbare waarde. Maar natuurlijk heeft het ook zijn nadelen, als kind kon je niets verkeerd doen, omdat iedereen op je lette dus de kans dat ik verlink werd als ik iets verkeerd deed was groot. De vrouwen uit het netwerk hadden net als moeder een even grote verantwoordelijkheid naar de kinderen toe.

Partners in mijn leven

De verantwoordelijkheid van de opvoeding van de kinderen heeft zoals ik al zei te maken met onzekerheid die Creoolse vrouwen hebben van hun partner.

Elke Creoolse vrouw die een relatie begint, koestert een bepaalde zekerheid dat hij haar vaste partner wordt. Kijken wij naar de geschiedenis van de Creoolse vrouwen dan zien wij dat dit lang niet het geval is. Het lukt niet elke Creoolse vrouw om een partner voor het leven te vinden.

Toen ik met mijn eerste partner begon ging het mij om het hebben van een partner zonder verlies van m'n zelfstandigheid.

Dat zijn twee dingen die elkaar bijten. Hij was in de bloei van zijn leven en wilde een levensgenieter zijn. En dat wilde hij ook zo houden. Dit was voor hem een uitgesloten discussie punt. Het niet kunnen loslaten van het vrije leven ging mij te ver. Dat ging bij mij niet op. Als je een relatie begint ia het geven en nemen, vooral waar er een kind opkomt is. Aangezien ik mijn zin niet kreeg maakte ik er een eind aan. Ik heb als Creoolse vrouw geen moment getwijfeld aan mijn opvoeding als alleenstaande moeder. Een voorbeeld die Creoolse vrouwen goed zien in de omgeving. Wat ik wel moet toegeven is dat hij zich verantwoordelijk voelde voor de financiële verzorging van zijn kind.

Voor mij was het nog geen einde wereld. Ik kreeg opnieuw een aanzoek dus probeerde ik het weer. Teleurstellend is het als je na het krijgen van enkele kinderen ontdekt dat de geschiedenis zich herhaalt. Weliswaar te laat, maar mij rest niets anders dan door te gaan met het leven tot dat de ware Jacob komt opdagen.

Vaders in het leven van mijn kinderen

Wat ik als Surinaamse Creoolse moeder wel fijn vond was dat de vaders van de kinderen trouw hun alimentatie betaalden. De bemoeienis van één ex-partner ging mij te ver. Hij dacht dat hij met zijn financiële bijdrage ook nog mijn partnerkeuze kon bepalen. Dan ben ik wel zo'n vrouw die hem eruit schopt, want ik heb geen invloed op zijn leven dus dan mag hij het ook op de mijne niet hebben. We hebben alleen de kinderen samen meer niet.

Het lastige hiervan was toen ik mijn gedrag moest te verantwoorden bij mijn dochter die mij de vraag stelde: "Ma waarom jaag je mijn papie weg". Ik schepte haar af met het simpele antwoord van: "Hij maakt mij boos".

Mijn ervaring met Creoolse vrouwen is, dat ze niet altijd het geluk hebben om alimentatie voor hun kinderen te krijgen. Vooral partners die met meerdere vrouwen kinderen hebben. Daarom vind ik het heel erg voor die mannen die zich keurig gedragen en hun kinderen trouw verzorgen, als ze later door de kinderen onheus worden behandeld.

Het contact tussen kind en vader vind ik heel erg belangrijk. Al is de vader nog zo slecht als partner, onthoud een ding hij is en blijft de vader van de kinderen. Kinderen vinden het leuk om hun vaders te ontmoeten, zoals ik als kind uit een éénoudergezin altijd heb mogen genieten van mijn vader. Ik heb veel liefde van mijn apart wonende vader gehad. Daarom vond ik dat ook belangrijk voor mijn kinderen. Kinderen denken daar anders, zij voelen de vaderliefde, *je si fa a broedoe kroipie*, je ziet hoe het bloed kruipt . Als ze klein zijn, zijn ze blij als hun vader hen ophaalt of verwent. Verrassend is hun gedrag als ze volwassen worden. De kinderen zijn soms laks om het contact met hun vaders, op wie ze als kind zaten te wachten, te onderhouden. Maar zij verwachten wel dat de vader altijd voor hen klaarstaat als zij in problemen zitten. Als ze vandaag een auto willen aarzelen ze niet om hem op te zoeken.

Onderlinge contacten

Contact tussen de niet volbloed broers en zussen was bij mij in het gezin nooit een probleem. De opvoeding paste ik zodanig aan dat de kinderen elkaar voor vol aanzagen. In hun belevingswereld zijn ze gewoon broers en zussen. Ik maak geen onderscheid tussen hen.

Het contact tussen de niet volbloed kinderen is vaak moeizaam halfbroers en zussen die verwekt zijn met andere vrouwen. Als de vrouwen elkaar niet liggen, worden de kinderen vaak van elkaar afgehouden. *Ma broedoe ai ari*, het bloed trekt, als kinderen groot worden zoeken ze elkaar op. Na de dood van me man werd ik omringt door de vele zussen van m'n vaders kant. Het zijn ervaringen die je niet met genoeg woorden kan omschrijven.

Sekse schuwt geen onderwijs

Een ander punt waar ik het over wil hebben is het opvoeden van de kinderen. Bij het opvoeden van de kinderen heb ik nooit onderscheid gemaakt tussen jongens en meisjes. Ze werden allemaal opvoed volgens de vast gestelde gezinsregels. Ik ben een strenge moeder geweest. Ik vond onderwijs bij het opvoeden heel belangrijk. Dat was de reden dat ik mijn kinderen inschreef bij de fraters en nonnen zodat zij goed gedisciplineerd de maatschappij in konden gaan. Met mijn ondersteuning in de vorm van belangstelling voor de opleiding en het belonen van de goede resultaten heb ik wel de nodige bijdrage kunnen leveren aan de onderwijs prestaties van de kinderen, waar ik tevreden over bent.

Huishouding is een taak voor een ieder

Een ander belangrijk punt was het ontwikkelen van de huishoudelijke bijdrage. Als werkende moeder heb ik mijn kinderen geleerd om altijd aan te pakken wanneer het nodig was. Het voordeel was dat mijn kinderen ook inzagen dat hun huishoudelijke bijdrage nuttig was voor mij. Ik leerde ze hoe het moest, en stelden hen allen verantwoordelijk voor de gehele huishouding. Met deze aanpak methode maakte ik de kinderen nog sneller zelfstandiger. Als ik mij soms naar huis haastte om te koken stond het eten al klaar. Op zulke momenten ontdek je dat vrijheid van handelen soms heel plezierig kan zijn.

Vrije opvoeding een probleem?

Ik blijf nog even stil staan bij het geven van vrijheid bij het opvoeden van kinderen. Om kinderen zelfstandig te maken moet je kinderen ook de vrijheid, geven om op verkenning uit te gaan. Wel, ik kan het jullie vertellen, het is mooi en waar, maar ik heb daar heel veel moeite mee gehad. Mijn opvatting stond haaks met die van mijn kinderen die de wijde wereld ingingen. Ik heb het heel lang geprobeerd vol te houden, maar het lukte op den duur niet meer. Uiteindelijk moest ik mij erbij neerleggen. Ik werd gedwongen om het Creools gedragsregels maar toe te passen. Je mag wel uit, maar dan moet ik wel weten met wie, waar en hoe laat je thuis komt. Ik ontdek dat ik met het maken van goede afspraken en onderlinge vertrouwen gerust de kinderen kan opvoeden naar de zelfstandigheid. Per slot van rekening moet je vroeg of laat toch loslaten. Zoals ik ze opvoed kan ik ze later met een gerust hart laten gaan, want dan weet ik dat ze al goed gevormd zijn.

Het zelfstandig worden

In het nemen van beslissingen worden ze geleidelijk aan begeleid. Doordat je steeds met ze overlegt bij het nemen van beslissingen leren ze de zaken te overwegen en kritisch te bekijken.

Op een bepaald leeftijd zo op 18 jaar, mogen ze zelf bepalen wie ze als vriend willen hebben. De partnerkeuze is iets waar ze zelf over moeten beslissen. Mijn ouders hebben mij daar ook helemaal vrij in gelaten. Als mijn moeder het niet met mij eens was, legde zij zich daarbij neer. Daar ze mij de vrijheid had gegeven moest ze ook mijn keuze accepteren. Gelukkig was ze daar heel eerlijk in.

Als je om je heen kijkt zie dat Creoolse meisjes tegenwoordig heel vroeg verkering krijgen. Ouders zijn daar niet meer tegen opgewassen omdat de kinderen het anders om hen heen zien. In gezinnen waar ouders met een harde hand proberen om de situatie te veranderen kan het verkeerd aflopen. Kinderen hebben in Nederland heel veel uitwijk adressen, daarom doen veel ouders water bij de wijn.

Slaan is tegenwoordig ook een probleem. Ik heb altijd geprobeerd om te praten met mijn kinderen, maar als ze koppig bleven dan maakte ik geen grappen. Want slaan kan soms heel goed zijn voor kinderen die uit de hand dreigen te lopen. Mijn zoon zat in de militaire dienst. Op een dag vroeg mijn vader hoe het was bij de militairen? Hij zei toen: "het gaat, ik kan daar goed aarden want het is daar een kazerne maar thuis is een ergere kazerne".

Terugblik

Als ik terugblik op mijn opvoedingsstijl dan vind ik zelf dat ik te streng ben geweest voor mijn kinderen. Als ik het over zou moeten doen had ik ze meer vrijheid gegeven en minder beschermd opgevoed. Met mijn strengheid heb ik ze soms in hun ontwikkeling belemmerd, waardoor hun zelfstandigheid ook verlaat werd. Maar ze zijn allemaal goed terecht gekomen in de maatschappij, ik ben trots op ze. Als alleen ouder heb ik het zeker niet verkeerd gedaan, ik moet zien dat zij mij nog na doen.